N°. 697. **DE GRONDWET.** 1855.

VERSCHIJNT
Alle dagen, behalve Zon- en Feestdagen.

ABONNEMENTSPRIJS:
Voor 's Gravenhage per 3 maanden . . . . . . *f* 4.50.
Voor de overige steden des Rijks . . . . » 5.50.

VRIJDAG 24 AUGUSTUS.

UITGEVER-DIRECTEUR:
C. H. SUSAN, Jr., te 's Gravenhage.
Hoofd-Correspondenten M. Schooneveld en Zoon, Beursteeg, te Amsterdam.
Brieven franco aan het Bureau De Grondwet. Jan Hendrikstraat, n°. 259.

PRIJS DER ADVERTENTIEN:
Van één tot zes regels. . . . . *f* ...
Voor elken regel meer . . . . » 0.15.
Behalve de 35 cts. zegelgeld.
Aankondigingen van geboorte, huwelijk en overlijden worden geplaatst tegen betaling van *f* 1, het zegelregt daaronder begrepen.

Het Amsterdamsche belastingstelsel.

II.

Waaruit blijkt, dat de heffing van eene eigene directe belasting te *Amsterdam* niet mogelijk en onuitvoerlijk is, en daarentegen die van eene plaatselijke belasting op het gemaal van *f* 4.67 op de tarwe, gelijkstaande met 233½ gemeente-opcenten op de hoofdsom van den rijksaccijns, geen het minste bezwaar heeft?

Hoogstopmerkelijk is het, dat tot ondersteuning van het laatste gevoelen, men zich beroept op de *ervaring*, terwijl de onuitvoerlijkheid der heffing van eene directe belasting rust op een bloot *betoog*. De Memorie van Toelichting zegt:

„De opcenten op de tarwe en de daarvan afkomstige „speciën bedragen thans, met inbegrip van het zegel„regt, 233½. Wel is waar moet dit getal opcenten op „zich zelf aanzienlijk genoemd worden; men houde „evenwel in het oog, dat *sedert een aantal jaren de* „*ingezetenen aan dien last gewoon zijn*, en dat het ver„schil tusschen deze 233½ opcenten en die, welke vol„gens art. 250, 2de lid, geheven mogen worden, en „waardoor aan Amsterdam eene vermindering van in„komsten van 30 tonnen gouds zouden worden berok„kend, slechts 1½ cents per Ned. pond tarwebrood „bedraagt, *die de ingezetenen zich over 't algemeen voor„zeker liever getroosten zullen bij voortduring te betalen*, „dan dat nieuwe of zwaardere belastingen op andere „voorwerpen van algemeen gebruik worden gelegd."

Wij gelooven, dat ook hier van toepassing is, wat elders reeds is aangehaald met betrekking tot de geldmiddelen van Amsterdam, en door een kundig en braaf ingezetenen van de hoofdstad was aangemerkt: „Men „begeerde het oude, dikwijls zonder te onderzoeken „of dit nog mogelijk was, zonder zich te verplaatsen „in den tegenwoordigen toestand, en zonder moeite te „doen, om zich naar de veranderde omstandigheden „te regelen, hetgeen kunde en inspanning vordert" (1). Die opmerking toch werd nog onlangs van een andere zijde beaamd: „Laat ons het rondborstig bekennen: „vele invloedrijke ingezetenen schenen niet volkomen „doordrongen van den veranderden geest der tijden, „en de zeer gewijzigde omstandigheden en behoeften „der eeuw, waardoor zeer veel, wat vroeger mogelijk „en aanbevelenswaardig was geweest, niet meer uitvoer„baar kon worden geacht; en dat velen, *terwijl zij de* „*overlevering der voorvaderlijke grondbeginselen en ge„woonten herlevendigden, wel eens die spreuk der vaderen* „*voorbijzagen, dat men, wanneer het tij verandert, ook* „*de bakens moet verplaatsen*" (2). Dat er voor die verplaatsing der bakens eerlang noodzakelijkheid bestaat, blijkt reeds uit de Memorie van Toelichting, waarvan wij reeds spraken: „Dat het vervangen der accijnsmid„delen door hoofdelijke omslagen voor Amsterdam *schier* „onuitvoerlijk zou zijn, daaruit volgt evenwel niet, dat „buitengewone omstandigheden zoodanige heffing ook in „Amsterdam niet wenschelijk of *noodzakelijk* zouden „kunnen maken. Een afdoend voorbeeld ligt voor de „hand, namelijk, dat door de uitspraak van den Hoogen „Raad het onderhoud der stadswallen, bij arrest van „21 April 1854, ten laste der gemeente is gebragt. „Tot dekking der hoogstbezwaarde uitgaven, hierdoor „te veroorzaken, zullen de gewone middelen ontoerei„kend zijn, en zal men naar andere middelen moeten „omzien." Teregt werd daarom door een raadslid bij de beraadslagingen over het adres gevraagd: „of het „aangehaalde voorbeeld niet pleitte *voor* het aannemen „van een anderen grondslag?" Maar wanneer wij terugtreden tot het tijdstip, waarop het rapport der financiële commissie werd behandeld, dan blijkt te meer, dat er bij den Gemeenteraad van Amsterdam geene gegronde overtuiging gevonden werd, dat de vraag, of, naar aanleiding van art. 250, alinea 3, der Gemeentewet, de plaatselijke gesteldheid van Amsterdam thans eene eigene directe belasting *toelaat?* slechts voor eene ontkennende beantwoording vatbaar is. Men had destijds meer het oog op eene geheele vervanging der accijnsen door directe belastingen. Een lid voerde teregt aan: „Men trekt te velde tegen de directe belastingen, ter„wijl men het bewijs schuldig is gebleven, dat het „invoeren van directe belasting alhier tot de on„mogelijkheden behoort. Men had wel eene proef „kunnen wagen, te meer, daar men er toch een„maal toe zal *moeten* komen bij de vermeerderde „en vermeerderende behoeften der stad." Destijds reeds erkende men: „de directe belasting zal welligt „later nog eens ter sprake kunnen komen, wanneer, „b. v., in de aanzienlijke kosten van het onderhoud „der wallen zal moeten voorzien worden." Er waren leden die niet aarzelden naar hunne volle overtuiging een *toestemmend* antwoord te geven op de vraag, „of de „plaatselijke gesteldheid van Amsterdam eene eigene „directe belasting *toelaat?*" zoodat anderen het bezwaar van die vraag inzagen en voorstelden om in plaats van *toelaten* te stellen *raadzaam maakt*, waartegen juist om de bepaling van art. 250 der Gemeentewet bedenking bestond. Geen wonder dan ook, dat de *ontkennende* beantwoording van die vraag, waarop *alleen* rusten kan het wetsvoorstel tot afwijking van genoemd art. 250, slechts kon verkregen worden met eene meerderheid van *vijftien* tegen *twaalf* stemmen, onder welke meerderheid zich juist *die* leden bevonden, welke de bedoelde wijziging der vraag noodzakelijk achten. (3)

Wat alles afdoet, is den hoofdgrond, waarop het wets-ontwerp, dat krachtens art. 255 zal worden voorgedragen, geheel ondermijnt, is het beroep, dat *wij* doen op geschiedenis en ervaring. Reeds in 1824 werd aan het Stedelijk bestuur van Amsterdam den raad gegeven, om eene vermindering der belastingen op de consumtieve middelen te ontwerpen. Een Koninklijk besluit van den 26 Maart 1824 wilde die vermindering toegepast hebben op het *gemaal*, het *geslagt*, den *turf* en de *steenkolen*, in dier voege, dat de helft van het bedrag der opcenten op al die voorwerpen kwame te vervallen, en dus voortaan slechts de andere helft dier opcenten, welke te zamen *f* 1,395,000 beliepen, zoude geheven worden. Of, indien deze vermindering tot op de helft onuitvoerlijk mogt worden bevonden, dan in allen gevalle eene voorloopige vermindering dier opcenten tot op twee derden, waartegen dan de opcenten op de wijnen en het buiten- en binnenlandsch gedistilleerd eene aanzienlijke verhooging zouden hebben kunnen ondergaan. Wij treden niet in eene beoordeeling der bevoegdheid van de toenmalige Regering, om zich bij besluit in te laten met de regeling der plaatselijke geldmiddelen; maar wij nemen slechts de feiten aan, welke tot zulk eene inmenging aanleiding gaven.

Slaan wij daartoe slechts een oog op den inhoud van het aangehaald Koninklijk besluit. De oorzaken van het verval van den Amsterdamschen handel worden toegeschreven als voort te vloeijen, ook uit de *plaatselijke* omstandigheden; omstandigheden, die nader worden omschreven als blijkende uit de stedelijke begrootingen voor 1823 en 1824 en de rekening over 1822, „dat „*sedert eene reeks van jaren* de financiële toestand van „Amsterdam steeds ongunstig is geweest en de gebie„dende noodzakelijkheid eener herziening van de finan„tiële aangelegenheden der hoofdstad, zoowel met be„trekking tot hare inkomsten als tot hare uitgaven, „dat daartoe in de eerste plaats behoort te strekken „*eene vermindering der stedelijke belastingen op de con„sumtieve middelen, althans voor zooverre dezelve meer „bijzonderlijk op de minvermogende klasse der ingezete„nen drukken*, en dat het gemis van inkomsten, het„welk daardoor voor de stedelijke kas zoude worden te „weeg gebragt, eenigzins zoude kunnen worden vergoed „door het verhoogen der stedelijke belastingen op voor„werpen van een minder algemeen belang, of door „zoodanige andere belastingen of middelen van vermeer„dering der stedelijke inkomsten, als ten gevolge van „een opzettelijk onderzoek nopens den toestand van „de stedelijke financien, in verband met het beheer „der stad en van hare eigendommen, zal worden erkend „doelmatig te zijn." Dat besluit was tevens genomen met het oog op eene Memorie door eene commissie uit den raad der stad Amsterdam opgemaakt, in dato 26 October 1818 over de finantien van die Stad; en een allezins bevoegd beoordeelaar van onzen tijd zegt er van: „uit dit besluit des Konings blijkt niet alleen „eene ernstige en vaderlijke bezorgdheid voor het welzijn „der hoofdstad, *maar ook een helder doorzigt in „de omstandigheden, die door de levensmiddelen en „brandstoffen zoo hoog te belasten tegen de ontwikkeling „van den handel- en de nijverheid een schadelijken hin„derpaal in den weg stelden*" (4). De Commissie nu wel, naar aanleiding van 's Konings besluit benoemd, „betoogde in een uitvoerig en wel bewerkt rapport van „den 26 Julij 1824 de *onmogelijkheid*, om aan het ver„langen van Z. M. te voldoen; zij stelde enkel voor, „om eenige door haar als uitvoerlijk beschouwde ver„minderingen in de uitgaven te brengen, en daarbij „de belasting op het geslagt met een vierde te ver„lagen." Maar dat rapport verliest oneindig veel van zijne waarde, wanneer wij van die Commissie vinden aangeteekend: „dat zij zeker *niet gezind* was, om eene „krachtige en doortastende financiële hervorming tot „stand te brengen, ook omdat men niet met welgeval„len zag, *dat de rusteloos bedrijvige Vorst zich tot „met de kleine bijzonderheden van het huishouden der „stad bemoeide*." Onwillekeurig dringt zich aan ons de meening op van het bestaan eener treffende overeenkomst in gezindheid en bedoelingen tusschen de commissie van 1824 en de meerderheid van den gemeenteraad in 1854; want *ook nu* is men *ongezind*, om eene krachtige en doortastende financiële hervorming tot stand te brengen; *ook nu* ziet men *met tegenzin* zich den last opgelegd, om de voorschriften der gemeentewet op te volgen, omdat men die wel op andere gemeenten toepasselijk, maar niet voor *Amsterdam* geschikt acht. Vergeten wij dan ook niet, dat „*hetzelfde* „*beginsel*, hetwelk naderhand in de gemeentewet is „heerschende geworden, *ook in dit Koninklijk besluit* „*werd op den voorgrond gesteld*."

De hardnekkigheid, waarmede in 1834 de ernstige bezorgdheid des Konings voor het welzijn der hoofdstad werd beantwoord, is in de raadzaal der hoofdstad blijven huisvesten, en schijnt een beginsel te zijn geworden, dat voortdurend den toestand der stedelijke geldmiddelen ondermijnt. Het zou hoogst belangrijk zijn, indien men de gelegenheid kon vinden om het rapport der Commissie van 1854 met dat der commissie van 1824 te vergelijken. De strekking van beiden is vooraf bepaald: het betoog der onmogelijkheid om te doen, wat men verlangt of de wet eischt (5). Voor de Staten-Generaal is het eene ernstige les en een gewigtige wenk, die Mr. H. J. Koenen geeft: „Werpen wij een „blik op het inderdaad belangrijke stelsel van Willem „I, ten aanzien der geldmiddelen van Amsterdam, „uit dit merkwaardig besluit gebleken, dan bespeuren „wij duidelijk dat de Vorst handel en nijverheid wilde „bevorderen *door de levenswijze van den minderen stand „min kostbaar te maken*, en dat hij daarentegen *de weelde „zwaarder begeerde belast te zien*, en den gang der ad„ministratie vereenvoudigd, maar het blijkt tevens uit „het rapport der commissie, dat er niet slechts een „financieel genie van den eersten rang, maar ook een „*ijzeren wil* en *ijzeren arm* als die van Napoleon zouden „vereischt zijn geweest, om des noods met ter zijde-

(1) Mr. A. W. Huidekoper.

(2) Mr. H. J. Koenen.

(3) De heeren Teixeira de Mattos, Keer en Koenen.

(4) Mr. H. J. Koenen. Voorlezingen over de geschiedenis der finantien van Amsterdam, bl. 90.

(5) Wij stellen bij de beschouwing van het IIde punt welligt in de gelegenheid zijn de ongegrondheid van het betoog omtrent de onmogelijkheid aan te toonen door het bewijs, dat wat onmogelijk geacht wordt, toch werkelijk geschied is.

stelling van verkregen aanspraken en van de vorderingen [illegible] te Amsterdam steeds zoo sterk sprekende menschlievendheid en welwillendheid, de radicale hervorming, die Z. M. bedoelde, door te zetten; *en het is meer dan twijfelachtig, of er iemand ware te vinden geweest, geschikt en* GEZIND *om zich met eene zoodanige taak te belasten.»*

Die taak rustte op den heer VAN REENEN; maar zij scheen hem te zwaar, ofschoon roeping en pligt hem konden sterken, en de gemeentewet hem een krachtige steun was. Zou hij er voor hebben teruggedeinsd, indien er geen antecedenten geweest waren?

Buitenland.

ALGEMEEN OVERZIGT.

Bij voortduring verslagen en beschrijvingen omtrent de feesten zoowel in de dagbladen als correspondentien van Parijs. Het is Versailles met zijn museum, zijn park en beide trianons dat een bezoek der Koningin ontving. Gister was het de algemeene tentoonstelling. Het Fransche hof laat niets onaangewend, om de meeste gastvrijheid aan den dag te leggen.

De Engelsche bladen bevatten eindelijk het rapport aan de Engelsche admiraliteit gerigt door den schout-bij-nacht Dundas. Het is het meest uitvoerig stuk dat tot dusver over dit gevecht is medegedeeld. Zoo het aan den eenen kant volkomen bevestigt de mededeelingen van den schout-bij-nacht Penaud, omtrent de schade in de stad door het bombardement aangerigt, het verbranden der magazijnen en timmerwerven enz., aan de anderen kant zegt het, dat de maritieme verdededigingsmiddelen weinig geleden hebben. Dit scheen ons ook te kunnen worden afgeleid uit de verschillende lezingen, reeds omtrent deze gebeurtenis bekend gemaakt. De stad is vernield door het bombardement, maar de fortificatien boden wederstand. Overigens zegt de schout-bij-nacht Dundas in het begin van zijn rapport, dat zijn doel niet was, een algemeenen aanval tegen de plaats te ondernemen; maar om enkel, wat men kon, te vernielen. De vloten hebben inderdaad veel vernield, maar naar het schijnt, *niet* wat de schout-bij-nacht Dundas de maritieme verdedigingswerken noemt.

Wij hebben thans eene verklaring omtrent het door generaal Pelissier in acht genomen stilzwijgen, ten aanzien der hervatting van het bombardement in eene eerste depêche van generaal Simpson voorgesteld als ophanden, en door Prins Gortschakoff als op het punt van uitvoering te zullen erlangen. Onder de vermoedens waartoe dit stilzwijgen aanleiding kon geven, meldden wij ook die dat er waarschijnlijk nog geene sprake van een algemeen bombardement was; maar van eene eenvoudige afleiding der artillerie eeniglijk ten doel hebbende de werken van aanval der genie te verdedigen, thans zeer digt bij de plaats genaderd. Dit wordt dan ook nu bevestigd.

Eene telegrafische depêche uit Parijs dd. 22 Augustus meldt:

Eene depêche van generaal Pelissier, dd. 19 dezer meldt, dat de door de Russen gevraagde wapenstilstand tot wegruiming hunner dooden verlengd moest worden. Voor zooveel eene telling hunner in het laatste gevecht gesneuvelden mogelijk was, zijn tot op dezen oogenblik aan Russische lijken begraven: door de Franschen 2129 en door de Russen zelven 1200.

Het artillerie-vuur is tegen Sebastopol heropend, doch het is eene dwaling der Russen, dat daarmede het bombardement hervat zoude zijn. Het eenige doel met dat gedeeltelijk kanonvuur is om de belegerings-werken tegen den Malokofftoren te beschermen.

Prins Gortschakoff meldt van den 21sten dezer: «Sedert gister is het vuur van den vijand aanmerkelijk verminderd; het veroorzaakt ons weinig schade.

Uit Bucharest wordt aan den *Constitutionnel* gemeld, dat er in de Vorstendommen sprake is van de ophanden zijnde aankomst van een korps Engelsch-Fransche troepen te Sulina, en dat Omar Pacha zich bij hen zou voegen met een gedeelte van zijn leger.

Wij meenen den *Constitutionnel* voor dit berigt geheel aansprakelijk te moeten stellen.

Men meldt uit Weenen, dat het concordaat met den Paus den 18den geteekend is door den kardinaal Viali, uit naam van het Hof van Rome, en door den aartsbisschop Rauscher voor de Oostenrijksche regering. Het zal eerst na de ratificatie worden bekend gemaakt.

Dit berigt, reeds herhaalde malen verspreid, zonder dat het juist was, wordt thans op zulk een stelligen toon medegedeeld, dat men het bezwaarlijk in twijfel kan trekken.

Eene depêche uit Stuttgard, dd. 20 Aug., meldt, dat, naardien de Kamer van Afgevaardigden het voorstel van een harer leden heeft aangenomen om te verzoeken dat de organisatie van den Duitschen bond herzien worde — een voorstel, dat wij gister reeds deden kennen — zoo heeft een regerings-decreet de Kamer ontbonden verklaard.

Uit Hamburg wordt berigt, dat *Folksthing* het ontwerp van constitutie bij eene tweede lezing heeft aangenomen, en bijna met eenparige stemmen. Geen enkel amendement is dienaangaande voorgesteld.

Dat resultaat was geheel onverwacht.

In eene telegraphische depêche uit Parijs wordt gemeld: Koningin Victoria heeft gister-avond de voorstelling in de groote opera bijgewoond, en werd met levendige toejuiching ontvangen. Heden bezoekt zij de tentoonstelling.

De laatste allocutie van den Paus omtrent de Spaansche aangelegenheden, schijnt in dat land vele hartstogten in beweging te brengen. Men sprak er van om het concordaat [illegible] te verbranden.

[illegible] Auvelais (in Belgie), hebben dezer dagen eenige betreurenswaardige zamenscholingen plaats gegrepen in de nabijheid van eenige fabrieken van chemische waren. Daar hadden bedreigingen en aanvallen tegen de gewapende magt plaats. Talrijke arrestatien waren de gevolgen hiervan; te Auvelais hebben de troepen gebruik moeten maken van hunne wapenen; één man is gedood en een ander ernstig gewond; de gevolgen zijn welligt nog noodlottiger.

Dit is de korte inhoud der feiten, welke ter onzer kennisse gekomen zijn en welke wij met leedgevoel mededeelen, diep betreurende, dat de raadgevingen der rede niet gezegepraald hebben.

De bevoegde magt heeft de noodige maatregelen genomen, om de herhaling van alle gewelddadigheden te voorkomen.

Wij vernemen, dat talrijke stukken in handen der politie gekomen zijn, welke veel licht verspreiden omtrent den oorsprong dezer dwaze manifestatiën. Er hebben zich zeer revolutionnaire kreten doen hooren. Het gerucht was in omloop, dat groote landeigenaars van Namen tot deze beweging aanzetten. Wij behoeven niet te doen opmerken, welke tegenstrijdigheid er bestaat tusschen dat gerucht en de kreten van *Leve de Republiek!* die stellig en zeker gehoord zijn. Voor deze oproerige bewegingen wordt de duurte der levensmiddelen als oorzaak opgegeven.

Reeds hebben wij met een paar woorden de aankomst te Liverpool berigt van de stoomboot *Atlantic* met de mail van New-York, dd. 8 Aug. De berigten, in de Amerikaansche dagbladen vervat, welke eerst gister ontvangen zijn, zijn zeer belangwekkend. Wij deelen ze hier mede, ons bepalende bij het meest karakteristieke, dat zij behelzen.

De eerste dagen van de maand Augustus waren in de Vereenigde Staten van eenig staatkundig gewigt. In de eerste veertien dagen der maand moesten verscheidene staten tot het doen der verkiezingen overgaan en de te doene keuzen zullen de eerste gelegenheid verschaffen, om zich te verklaren omtrent het officieel programma der Know-Nothings, en om gevolgelijk den maatstaf aan te geven van het terrein, dat dezen in de openbare meening gewonnen of verloren hebben, sedert de bekende conventie te Philadelphia. De uitslag der verkiezingen, welke bij het vertrek van de koerier slechts onvolledig bekend was, schijnt bestemd te zijn, om onze voorspellingen te bevestigen, ten aanzien der beweging, welke aangekondigd was.

In Noorder-Carolina kan de nederlaag der «Amerikaansche partij bij uitnemendheid» als zeker beschouwd worden. In Tennessee is zij minder zeker; maar in de meest gunstige onderstelling zelfs kunnen de Know-Nothings geen hoop koesteren op een overwegenden invloed in den presidentelen veldtogt van 1856.

In Kentucky heeft hunne zegepraal, ongelukkig, tot oproer aanleiding gegeven, dat een droevig licht verspreidt over de zeden dezer partij in het noordelijk gedeelte van Amerika. Gedurende twee dagen heeft menschenbloed in de straten van Louisville, de belangrijkste plaats van den staat, gestroomd en geheele blokken huizen zijn eene prooi der vlammen geworden. Evenwel schijnt het, dat de Ieren het meest schuldig zijn. Bij het vertrek van den koerier, den 7 Aug. des avonds, waren de rust en orde nog niet hersteld, in weerwil der krachtige maatregelen van den mairen en den aartsbisschop.

De regering van Santa Anna, die in Mexico alle gevoel van vaderlandsliefde en eer niet wist te vernietigen, gaat zijn laatste uur te gemoet.

De opstand maakt in het Noorden vorderingen en bedreigt Matamoras van zeer nabij, de eenigste stad, die hem als dictator heeft blijven erkennen. Deze verkeert thans ook — alsof hij door de binnenlandsche verwikkelingen nog niet genoeg bedreigd was — in onmin met den heer Godsen, zaakgelastigde der Vereenigde Staten. Men voorspelt, dat die moeijelijkheden ontaarden zullen in eene botsing tusschen beide regeringen, zoo die van Santa Anna, altijans nog als zoodanig kan gequalificeerd worden. De heer Gadsen heeft te Washington instructien gevraagd, terwijl hij zijn tegenstander met den titel van ambassadeur naar dezelfde bestemming heeft doen vertrekken, zekere heer Vidal, de echtgenoot zijner schoonmoeder, en die door zijne geheele familie vergezeld wordt.

De Amerikaansche bladen twijfelen er aan of de nieuwe diplomaat zal toegelaten worden om zijne geloofsbrieven aan te bieden.

De oorzaken van dat geschil moeten gezocht worden in den tegenstand van den heer Gadsen om twee zijner landgenooten te verbannen; de een, de heer Delgrado, een kreool uit Havannah, genaturaliseerd Amerikaan, die naar Mexico de wijk genomen heeft; de andere, de heer Soulé, oud-ambassadeur te Madrid, onlangs te Tamaulipas ontscheept, zonder met een officiëel karakter bekleed te zijn, dat zijne reis regtvaardigt.

Santa Anna beschuldigt deze beide personen van de geheime agenten der vrijbuiters van Nieuw Orleans te zijn, die de partij van den opstand te hulp komen.

FRANSCHE POST.

Parijs 21 Augustus. Gister avond had er — gelijk wij aankondigden — te Saint-Cloud eene tooneelvoorstelling plaats door het personeel van de comedie Français. Het was — gelijk men weet — de keuze van Koningin Victoria, welke *les Demoiselles de Saint-Cyr* aangewezen had, een stuk dat reeds te voren voor H. M. ten tooneele werd opgevoerd en en waarvan de rolverdeeling aanleiding gaf om het voortreffelijk spel te kunnen bewonderen der beide zusters Brohan en van den uitnemenden comique Regnier. De doorluchtige toeschouwers traden tegen 9 ure de zaal binnen.

De Keizerin en de Koningin bezetten de twee middenplaatsen, H. Britsche Majesteit aan de regterhand van de Keizerin. Aan de regterzijde van Koningin Victoria en in die volgorde: de Keizer, de Koninklijke prinses van Engeland, prins Adalbert van Beijeren en prins Napoleon; aan de linkerhand der Keizerin en achtereenvolgens prins Albert, prinses Mathilda, de prins van Wallis enz. De Koningin was getooid met schitterende diamanten. Op de zijdelingsche gallerijen, ter zelfde hoogte der loge van de vorsten, zaten de echtgenooten der ministers en de hooge ambtenaren en achter hen die hooge personaadjes. Het parterre was gereserveerd voor officieren van het leger, de leden der groote staatsligchamen en andere toeschouwers.

Het kluchtig gedeelte der vaudeville vooral scheen de hooge personaadjes zeer te vermaken. Een woord vooral deed velen glimlagchen; de ambassadeur van Frankrijk voorgesteld door de heer Fonta, zegt tot Dubouloy (Regnier) dat de jufvrouwen van St. Cyr in Spanje gekomen zijn om bij Philippus V een tegenwigt daar te stellen tegen den invloed van zekere prinses en om de Oostenrijksche staatkunde bevordelijk te zijn; daarop hernam Dubouloy met ontevredenheid (als of hij wanhoopte om uit de verlegenheid te geraken): o! Oostenrijk! Oostenrijk! De gebaren vol uitdrukking, waarmede de begaafde tooneelspeler dit gezegde deed vergezeld gaan schenen de toeschouwers zeer te vermaken.

Een zeker groot aantal hooggeplaatste vreemdelingen waren uitgenoodigd ter bijwoning dezer voorstelling; daaronder behoorden de hertog en de hertogin de Medina Coeli, de markies en de markiezin Villa Seca, prins Hendrik VII de Reuss. en Prins George de Croy.

— Heden heeft de Koningin te Versaille en Trianon doorgebragt. Dat bezoek was zeer luisterrijk Het gemeente-bestuur had eene eerepoort laten oprigten nabij de *Avenue de St. Cloud.* De prefect van het departement der Seine et Oise de maire van Versaille en de voornaamste autoriteiten der stad ontvingen den Keizer en zijne hooge gasten. Er waren niet overtollig veel menschen op de been, daar men uit een berigt in den *Moniteur* had meenen op te maken, dat het park voor het publiek gesloten zoude zijn, terwijl door dat berigt slechts bedoeld werd, dat dit den avond van het bal het geval zoude zijn.

Het eerste bezoek gold het slot; de vertrekken van Lodewijk XIV, het geschiedkundig museum werden bezigtigd, waarna men zich in den tuin begaf, waar de groote waterwerken in beweging werden gebragt.

Daarna vertrok men naar het Trianon, waar een collation gebruikt werd na afloop van hetwelk men den terugtogt aanvaardde.

De Koningin scheen zeer opgeruimd te zijn en gaf herhaalde malen haar welgevallen over het bekoorlijke Versaille te kennen.

Men maakt in de straten groote toebereidselen voor eene illuminatie van de boulevards tot aan de groote opera, welke Koningin Victoria heden avond zal bezoeken. De prijzen der plaatsen werden niet verhoogd, doch er heerscht aan de bureaux reeds zulks een gedrang, dat men 250 fr. voor eene stalles biedt en voor eene loge zelfs 500 à 1000 fr. geboden heeft.

Morgen wordt de tentoonstelling bezocht en reeds heeft men heden de afdeeling waar zich de Sevres en Gobelins bevinden, afgezet. Het bureau zal bij deze gelegenheid gesloten zijn en slechts de houders van kaarten voor dit saizoen, de leden der keizerlijke commissie, de exposanten en de vreemde commissarissen zullen toegang hebben.

— Toen koningin Victoria, na haren plegtigen intogt de hoofdstad verliet om zich naar St. Cloud te begeven, was het, zoo als men weet, reeds geheel en al donker geworden. De nationale garde van de bailieue, die bij de brug van Boulogne geschaard waren, kwamen alstoen op het zonderlinge denkbeeld hier en daar op de loopen hunner geweren brandende stukjes kaars te plaatsen, zelfs zonder in hunne geestdrift daarbij de noodige spaarzaamheid in acht te nemen.

— Men zegt dat de aartshertog Maximiliaan van Oostenrijk, zich vooralsnog niet naar Parijs zal begeven, en wel om dezelfde redenen van voorzorg ten opzigte van prins Albert, welke ook de reis des Konings van Sardinie hebben doen uitstellen.

Binnenland.

Staten-Generaal.

Vereenigde zitting der beide Kamers.

SLUITING VAN HET ZITTINGJAAR 1854—55.

Voorzitter Mr. J. A. PHILIPSE.

Opening ten 2 ure.

De VOORZITTER deze vereenigde zitting geopend hebbende, benoemt eene commissie van 8 leden, om den Minister van Binnenl. Zaken in- en uitgeleide te doen. Tot die commissie worden door hem aangewezen de heeren van Weel, van Franck, Insinger, Delprat, Lotsy, van Heemskerk, van Wessem en de Brauw.

De MIN. VAN BINN. ZAKEN ter vergadering binnengeleid zijnde, plaatst zich voor den troon en houdt de volgende rede:

Mijne Heeren!

De zitting, welke ik in naam des Konings kom sluiten heeft veelvuldige bewijzen geleverd van uwen onbezweken ijver en van uwen wensch om, door gemeen overleg met de Reg. het welzijn van het Vaderland te bevorderen.

Belangrijke onderwerpen zijn door u behandeld en geregeld, en de afgeloopen zitting heeft ons een grooten stap nader gebragt tot het tijdstip waarop aan het 5de additionele artikel der Grondwet volledige uitvoering zal zijn gegeven.

Door het voordragen van drie wetsontwerpen betreffende

de verantwoordelijkheid der Ministers, de uitoefening van het regt van vereeniging en vergadering, het lager- en middelbaar onderwijs, heeft de Regering getracht den pligt, die op haar rust, te vervullen. Aan twee dier wetsontwerpen hebt gij uwe goedkeuring geschonken; het derde is niet afgedaan kunnen worden, maar de arbeid aan het onderzoek daarvan besteed, zal niet verloren zijn.

De gunstige toestand der geldmiddelen en het vooruitzigt dat die zal worden bestendigd, gaven vrijheid tot eene vermindering van belastingen te besluiten.

Door de opheffing van den accijns op het gemaal en de afschaffing der tonnegelden hebt gij, in overeenstemming met de Regering, een blijk gegeven van uwe zucht om de eerste levensbehoeften, zooveel mogelijk, te ontheffen van de lasten, welke daarop drukken en den handel en de nijverheid te bevrijden van hetgeen aan verdere uitbreiding en ontwikkeling in den weg zou kunnen staan.

De billijke wensch om de lasten der natie te verminderen, deed evenwel het oog niet sluiten voor uitgaven, die niet langer mogten worden verdaagd. De toestand der zeemagt eischte voorziening; gij hebt op onbekrompene wijze de middelen verstrekt, om met het herstel en de uitbreiding van dit belangrijke deel der algemeene dienst een aanvang te maken.

Door uwe verlichte ondersteuning is het mogelijk geweest veel tot stand te brengen, waarop, aan het einde der zitting, met voldoening mag worden teruggezien.

Blijft het belang van het Vaderland het éénige doel van de Regering en de Volksvertegenwoordiging en het rigtsnoer harer handelingen, dan mag men met vertrouwen verwachten dat er zegen zal rusten op hare pogingen en dat het den lande zal welgaan.

In naam des Konings verklaar ik deze zitting der Staten-Generaal gesloten.

's Gravenhage, 23 Augustus.

Z. M. heeft aan de heeren J. J. A. Ardesch, jhr. mr. P. A. G. de Milly, dr. B. W. van der Sande Slot en mr. L. Graaf van Heiden Reinestein, allen wonende te Zuidlaren, vergunning verleend tot aanleg van een kunstweg leidende van Zuidlaren over Annen en Eext tot Gieten, en daar aansluitende aan den provincialen weg van Assen naar de Hilte, met concessie tot inhaling van twee tolboomen, op dien weg te vestigen, nadat die zal zijn voltooid.

Z. M. heeft verleend de volgende pensioenen, als aan: D. B. Batalje, ontvanger der in- en uitgaande regten te Locht, *f* 863; W. van Halteren, commies der 1ste klasse bij 's Rijks belastingen te IJsselstein; [illegible] H. Hooft, id. te Wouw, *f* 333; D. Neomagus, id. 2de klasse te Wouw; *f* 303; A. Kuijkhooven, eerste adjunct ten postkantore te Breda, *f* 163; W. Drosserij, brievenbesteller ten postkantore te Apeldoorn, *f* 69; M. H. van der Burgh van Lichtenberg, wed. van J. M. Gogel, in leven ontvanger dir. belastingen en accijnsen te Bloemendaal, *f* 333; C. J. Willems, wed. van J. Vermandel, in leven ontvanger der directe belastingen, in- en uitg. regten en acc. te Zaamslag c. a., *f* 1423; J. M. de Cuijper, wed. van J. Passier, in leven commies der 1ste klasse bij 's Rijks belast. te Tekel, *f* 171; A. R. G. Auffmorth, wed. van W. H. R. Zueljsen, in leven directeur van het postkantoor te Almelo, *f* 207; S. G. A. baronnesse de Vos van Steenwijk, wed. van mr. P. Bicker Caarten, in leven provinciaal inspecteur der belastingen in Overijssel, *f* 1035; A. J. de Zwaan, wed. van S. Rien, in leven visiteur der in- en uitgaande regten en accijnsen, *f* 277.

---

* De heer de Smith van den Broecke, Minister van Marine, zal zich heden uit de residentie naar Hellevoetsluis begeven, ten einde de Marine-etablissementen aldaar in oogenschouw te nemen.

* In de residentie zijn aangekomen en aan het Hôtel de Maréchal de Turenne (Hôtel Fuhri) afgestapt, de heer von Hardt, adjudant van Z. M. den Koning van Wurtemberg en familie; en de heeren H. Zoller en W. Gansbauer met familie, beide komende uit Weenen.

Dezer dagen zal, naar men verneemt, een volledig ontwerp van wet op de regterlijke organisatie, benevens eene wet tot herziening van het wetboek van burgerlijke regtsvordering, door de regering aan den raad van Staten worden medegedeeld.

Bij het Departement van Binnenlandsche Zaken zijn, ten behoeve der noodlijdenden door den jongsten watersnood ontvangen, van J. H. Laarman, boekdrukker te Amsterdam, twee muntbilletten, elk à tien gulden, zijnde de iets vermeerderde bruto ontvangst van door hem verkochte «Komieke en ernstige stukjes, door H. G. M.» en «Tarief van regten op den in- en uitvoer.»

---

* Te Cattaro in Dalmatie, te Neuwied en Putbus in Pruissen en te Reinhardsbrunn in Saksen, zijn telegraafkantoren geopend, in de laatstgenoemde plaats echter alleen gedurende den badtijd, dat is tot den laatsten September.

* Een te Greifswald gevestigd Pruissisch telegraafkantoor zal op den 1 September aanstaande mede voor het verkeer worden opengesteld.

Gisteren is tot lid der Prov. Staten van Noordholland, gekozen de heer Schimmelpenninck, met 476 van de 858 uitgebragte geldige stemmen; Dr. E. C. Buchner bekwam 307 en Mr. J. de Vries Jz. 53 stemmen.

---

* Gisteren heeft te Amsterdam de stemming tot het kiezen van twee leden voor den Gemeenteraad plaats gehad. De uitgebragte geldige stemmen waren 1,202. Volstrekte meerderheid 602. De heeren: Jhr. Mr. E. L. de Geer bekwam 603; P. van Vlissingen 596; Mr. S. Wilschut 561; P. N. Mulder 529; en Jacob Swart 72. Zijnde verkozen de heer E. L. de Geer.

Voor de tweede vacature zal er een herstemming plaats hebben tusschen de heeren P. van Vlissingen en Mr. S. Wilschut.

De klagt van een kiezer te Nieuweveen, dat de burgemeester de stembriefjes bij de laatste keuze van teekens had voorzien, heeft ten gevolge gehad, dat een ondergeschikt ambtenaar zijn ontslag heeft bekomen; mogelijk een volkomen onschuldige. Dezelfde kiezer heeft zich thans op nieuw tot de Min. van Binnenl. en Justitie gewend, met de verzekering, dat de straf den onverdiende heeft getroffen, want dat de burgemeester werkelijk de stembriefjes van teekens heeft voorzien. Hij verlangt thans een meer ernstig onderzoek. (*U. C.*)

Men verneemt, dat het meer dan waarschijnlijk ja bijna zeker is, dat Z. M. de Koning, de te Nijmegen op 4, 5 en 6 September te houden algemeene vergadering der Geldersche maatschappij van landbouw en daaraan verbonden tentoonstellingen, met een bezoek zal vereeren.

Reeds nu hebben meer dan 100 leden verklaard aan den algemeenen maaltijd op 6 September deel te willen nemen. (*Arnh. Ct.*)

Men schrijft ons uit Arnhem dd. 20 Aug.:

In de *Grondwet* van 18 ll., overgenomen in dit blad No. 2527, wordt het *voorkomen* van procedures opgegeven als reden der voorloopige staking der openbare plegtigheden op onze wel *afgeslotene* en *beslotene*, maar niet aan 't oog der voorbijgangers onttrokken begraafplaats. Dit kon den schijn hebben, alsof de Zeer Eerw. Heer Deken alhier *uit eigene beweging* en *door personele vrees* gedreven, handelde. Wij weten, dat Z. Ew. er prijs op stelt, dat het publiek, dat de minister, dat elk het wete, dat deze staking geschied is op hooger raad, nadat Z. Ew. bij niet staking, met vervolging bedreigd was.

Hoe grievend deze maatregel voor de Arnhemsche gemeente zijn moet, zal elk weldenkende in den lande beseffen — wij zeggen *voor de Arnhemsche gemeente*, die een kerkhof bezat door een goeden muur omringd, welke zij ten gevalle van het stedelijk bestuur heeft ontruimd, terwijl het ijzeren hekwerk om de nieuwe begraafplaats in overeenstemming met het stedelijk bestuur werd gekozen, als meer doelmatig en sierlijk: Nooit gaf het verrigten der godsdienstige plegtigheid aanleiding tot klagten, evenmin, als wij ons beklaagd hebben over 't preken en psalmen zingen, 't welk men soms op de protestantsche kerkhoven hoort.

Is 't wonder, dat men hier de taalliefhebberij des ministers beschouwt als uitdaging als krenking? — Meent men op dergelijke wijze vaderlandsliefde aan te kweeken? Zal een Staat gelukkig zijn, als men op elke doodkist van een Katholiek met waarheid schrijven kan «Vervolgd tot in het kille graf!» Zal ieder lijk, dat in Arnhem voortaan eerst naar de St. Walburgskerk vervoerd wordt, niet de verontwaardiging reeds hoog gestegen, meer en meer opwekken.

Zietdaar vragen, welke aan elk ter beantwoording worden overgelaten, die door de Aprilkoorts van 1853 niet van zijn verstand is beroofd. (*de Tijd.*)

Den 20sten dezer is van Leeuwarden onder kommando van den 2den luitenant van Heumen vertrokken een detachement, sterk 50 manschappen van het aldaar garnizoen houdende 3de regement dragonders, om deel te nemen aan de oefeningen, welke in het kamp van Rijen zullen gehouden worden.

Te Zierikzee is den 20sten dezer in de vergadering van den gemeenteraad besloten 1o. bij de opheffing van den rijks-accijns op het gemaal, ook de plaatselijke belasting op dat middel af te schaffen, en 2o. in de plaats daarvan de opcenten op het gedistileerd te verhoogen van 100 tot 150, de belasting op den wijn te brengen van *f* 10 op *f* 15 per vat, en den hoofdelijken omslag te verhoogen van *f* 4400 op *f* 9400.

Bij herstemming is tot lid van den Gemeenteraad te 's Hertogenbosch gekozen de heer Mr. W. J. Beusekom.

Men leest in een Vlaamsch blad:

«Geene instellingen zijn voorzeker nuttiger voor de gezondheid der bevolking dan de openbare bad- en waschhuizen. En indien zoodanige gestichten overal nuttig zijn, zoo zijn zij, als 't ware, onontbeerlijk in fabrieksteden, waar een groot deel der werkende klasse den ganschen dag opgesloten doorbrengt, en waar, door de zamenhoping der gebouwen en gebrek aan genoegzame ruimte, het wasschen in veel opzigten hindernissen oplevert.

«Daarom ook hebben wij sinds lang op de daarstelling van openbare bad- en waschhuizen aangedrongen, die in Engeland en zelfs in sommige steden van België, zooals in Brussel en Luik, zulke goede gevolgen hebben.

«In Brussel, b. v., werd het openbaar bad- en waschhuis den 27 Julij 1854 geopend, en van dien dag tot den 1 Aug. 1855, dat is te zeggen in een jaar en vijf dagen, zijn er 46,891 baden genomen, dat is gemiddeld 205 baden per dag. De baden hebben, van 40 en 20 centimen ieder, opgebragt 13,929 fr. 30 c., en de ontvangst van het waschhuis, waar men 10 centimes per uur werkens betaalt, is 1018 fr. 40 c. geweest.

«Moeten zulke uitkomsten, zelfs wanneer het gemeentebestuur de zaak verzuimt, geen spoorslag voor de bijzondere nijverheid zijn, om dergelijke gestichten tot stand te brengen?»

In het weekblad, door de Mormonen uitgegeven, waarin thans openlijk het beginsel der veelwijverij wordt verdedigd, komt de opgave voor van het aantal leden dier sekte die van November 1854 tot April 1855 de haven van Liverpool hadden verlaten om zich in Noord-Amerika bij hunne broeders aan de Zoutzee te voegen. Dat getal bedroeg niet minder dan 3626, waaronder 2231 Engelschen, 401 Schotten, 241 ingezetenen van het land van Wallis. De Mormoonsche landverhuizers uit Scandinavie bedroegen 533, waaronder 409 Denen, 71 Zweden en 53 Noorwegers.

Het berigt der *A. Ct.* van den 3den jl., dat Zr. Ms. stoomschip *Soembing* door het koloniaal bestuur zoude zijn aangekocht, om aan den Keizer van Japan ten geschenke te worden aangeboden, geeft indien het waarheid behelst, aanleiding tot een onderzoek naar de vraag, wie met dat koloniaal bestuur bedoeld wordt. De gouverneur-generaal? Mag die, zonder autorisatie van den Minister van Kolonien schepen koopen, om die weg te schenken? En van *wien* kan hij een schip koopen, dat tot de Ned. oorlogs-marine behoort? Van den Minister van Marine? Mag die dat schip verkoopen op zijne autoriteit?

En welk verschil bestaat er tusschen de koloniale kas en de Ned. schatkist, dat eene transactie van koop en verkoop noodig is? Misschien dat verschil, dat de Ned. schatkist niet handelen kan zonder autorisatie der Kamers, en dat de koloniale kas eene kist is, waarvan de Minister van Kolonien alleen den sleutel in handen heeft? Redenen genoeg, waarom hij een wets-ontwerp zoude willen doen aannemen, waardoor *hij* ook die eenige sleutelbewaarder blijft, en niet behoeft te vragen, wanneer hij iets uit de kist wil nemen.

Wij zullen over dien overgang van een lands oorlogschip uit de regter- in de linkerhand nadere berigten afwachten. Voorloopig hechten wij er weinig geloof aan. (*Indiër.*)

De *Indiër* bevat het volgende:

Reeds vroeger hebben wij medegedeeld, dat aan den gouv.-gen. van N. I. autorisatie was verleend door het Min. van Kolonien, om eene inspectiereis te doen naar de Moluksche eilanden.

Wij zijn zeer benieuwd naar berigten over die reis, waarvan wij, naar aanleiding der vroegere inspectiereis naar Sumatra, weinig nut voorzien. Die reizen beperken zich gewoonlijk bij de bekende hoofdplaatsen, het inspecteren van eenige gebouwen en aanplantingen, thés dansants enz. Minder bekende, voor nieuwe établissementen geschikte plaatsen (onderhavig b. v. het eiland Groot-Ceram-Nieuw-Guinea enz.) worden niet bezocht, en nog minder naauwkeurig opgenomen. Maar waartoe dienen dan die reizen? Alleen tot bezwaar voor de bevolking en 's lands schatkist?

Het laatste laat zich ten opzigte van *deze* nieuwe reis zeker aannemen, want van de Oost-Indische oorlogsvloot is *geen* schip beschikbaar voor de reis van den gouv.-gen. Vroeger zeide men, dat de *Soembing* voor die reis zoude dienen. Maar wij hooren nu, dat die dienen moet, om weggeschonken te worden (waarvoor?) en daarmede kan natuurlijk niet gewacht worden tot *na* die reis.

Men berigt ons nu van Batavia, dat een schip van de maatschappij onder de directie van den heer Cores de Vries, tot een wezenlijk buitensporigen prijs (men zegt *f* 20,000 's maands) voor die reis is ingehuurd, en berekent, dat deze aan het land — *f* 100,000 zal kosten.

De heer E. de Waal zoude den gouv.-generaal vergezellen, nadat een voorstel van dien heer, om eene nieuwe betrekking, die van inspecteur-generaal van de buitenbezittingen te creëren, niet was doorgegaan. Bij aanneming daarvan zoude de heer Mr. A. Prins daarvoor in aanmerking gekomen, en de plaats van algemeenen secretaris vacant geworden zijn. De keuze voor een nieuwen algemeenen secretaris ware niet twijfelachtig geweest.

Leeuwarden, 20 Aug. In de zitting van den gemeenteraad is eergisteren een voorstel van vier leden gedaan strekkende dat de Raad besluite; 1o. dat met gepaste spoed door Burgemeester en Wethouders, op uitnoodiging van den Raad, in dit besluit vervat, aan den gemeenteraad zal worden overgelegd bestek en teekening, met raming van kosten, van een nieuw beursgebouw, voorzien de noods van een of meer zalen, geschikt tot het houden van tentoonstellingen enz.; 1o. om, na approbatie van zoodanig bestek en teekening en van de voorwaarden van aanbesteding door den Raad, de aanbesteding daarvan aan Burgemeester en Wethouders op te dragen; en 3o. dat zoodanig gebouw zal worden gesticht op de vroeger daartoe aangewezen plaats op de Oosterkade dezer stad.

Meppel, 20 Aug. Worden er somtijds, mag men de immer en immer in de nieuwsbladen voorkomende brieven gelooven, wonderbare genezingen door het gebruik van de zalf en pillen van Holloway, door Dubarry's Revalenta Arabica, enz. aangebragt! zoo hebben wij ook hier van twee zonderlinge genezingen te gewagen, die inderdaad doen zien, dat dikwijls eene genezing van deze of gene ziekte door het aanwenden van slechts eenvoudige middelen kan bereikt worden. In het diakonie-armenhuis alhier bevinden zich twee meisjes, Johanna Paddinge, oud 23 jaren, en Jansje Snoeijerbos, oud 17 jaren, waarvan eerstgenoemde omstreeks 1½ en laatstgenoemde nagenoeg ¼ jaar van het spraakvermogen was beroofd, tengevolge, zoo men meent, dat eene koude op de spraak-organen was gevallen; de van onderscheide geneesheeren aangewende geneeskundige hulp vermogt ten deze niets; de stem was en bleef weg; nu werd in de vorige week door iemand ten rade gegeven, dat deze meisjes des morgens een versch gelegd ei, zoodra eene hen het gelegd had en het nog warm was, raauw en zooveel mogelijk in zijn geheel moesten gebruiken, waardoor het bedoelde gebrek onmiddellijk zou genezen zijn; daarbij moesten de ongestelden in een uur tijds, na het ei genuttigd was, geene poging tot spreken aanwenden; het aanvankelijk in den wind geslagen middel werd eindelijk beproefd en wel met dien geluk-

[goe]den uitslag, dat bedoelde meisjes het reeds lang gemiste spraakvermogen plotseling geheel tot eens ieders verbazing hebben terug bekomen, enkel door het gebruik van slechts één ei; hare stemmen zijn volkomen helder en zuiver, gelijk te voren; wij hebben gisteren naar deze vrij veel besproken zaak naauwkeurig onderzoek in loco gedaan en bevonden zooals wij haar hier mededeelen. (*U. Ct.*)

Zwolle, 20 Aug. In eene buitengewone civile teregtzitting van het provinciaal geregtshof in Overijssel op Donderdag den 13 September 1855, zal de zaak tegen J. T. Warnink, R. K. priester en pastoor te Borne, wegens overtreding der kerkelijke wet, in appel behandeld worden. Het Openbaar Ministerie zal worden waargenomen door den advocaat-generaal Mr. G. D. Ribbius, terwijl naar men zegt, de beklaagde zal worden bijgestaan door den advocaat Mr. Lipman van Amsterdam. (*Prov. O. en Z. Ct.*)

Ingezonden Stukken.

WelEdele Heeren!

Onder de feestdagen der Katholieke Kerk, welker godsdienstige viering, door vrijlating van gewone diensten, als exercitiën enz. voor alle militairen van dat Kerkgenootschap door het Gouvernement is voorgeschreven, behoort den 15 Augustus. De garnizoens-kommandant alhier, heeft dan ook dit jaar, de viering van dien feestdag voor de Katholieke militairen gelast en door de dragonders stiptelijk doen onderhouden.

Met leedwezen vernemen wij echter, dat een officier van het korps pontonniers dien dag heeft geordonneerd: 1o. dat de gewone voormiddags-exercitie zoude worden uitgesteld tot na den middag, omdat eenige pontonniers naar de kerk moesten; en 2o. dat aan die exercitie de Katholieke zoowel als de andere pontonniers moesten deelnemen. Daarop hebben eenige dezer, in hunne eenvoudigheid meenende dat een koninklijk besluit meer gold dan de order van eenen kapitein, de verkeerdheid begaan op die exercitie te mankeren, waarvoor zij dan nu ook, de sergeant met 8 dagen provoost en de anderen met arrest zijn gestraft geworden. — Zijn wij wel onderrigt dan is de zaak reeds ter kennis gebragt van Mgr. den Aartsbisschop van Utrecht, als het hoogste kerkelijk gezag der Katholieken in de Nederlanden. Daar het echter te betwijfelen valt of wel een dezer militairen zich bij den Minister van Oorlog zal durven beklagen, nemen wij de vrijheid u te verzoeken deze regelen in Uwe geachte courant te willen opnemen, ten einde het Gouvernement kunne weten, hoedanig zijne bevelen soms door ondergeschikten worden uitgevoerd.

Zutphen, 18 Augustus 1855. Een Katholiek.

[Wij nemen deze klagt op onder de opmerking evenwel, dat het ons toeschijnt dat een beklag over schending van een koninklijk besluit behoort gedaan te worden aan *de Regering*; niet aan het kerkelijk gezag; want dat gezag kan niet anders doen, dan zich tot *de Regering* wenden. Waarschijnlijk heeft men zich dan ook met dat doel tot den Aartsbisschop gewend. Red.]

Wie heeft gelijk?

In de *Groninger Courant* van den 1 Julij 1855 no. 79 was een artikel geplaatst, over eene premie, door het Bestuur van Winschoten uitgeloofd, voor hem, die op hare paardenmarkt, voor de meeste geldswaarde paarden bragt. Bij dit artikel meende men, dat die premie had moeten worden toegekend aan J. B. Kroon, paardekooper te Nieuw-Beerta, die daar met 27 paarden ter markt was gekomen, voor een waarde van ongeveer *f* 5400, waarvan hij er 7 voor *f* 1658 aldaar verkocht — en dat die premie ten onregte was uitbetaald, aan den rijken boer Helenius Onnes, te Nieuw-Beert-A. die daar slechts met zeven paarden gekomen was, hoewel deze vrij wat waarde hadden — en die er geen één verkocht heeft.

Doch in dat zelfde dagblad van den 18 Julij daaraanvolgende No. 86, werd daarop geantwoord, bewerende dat Onnes te regt de premie ontvangen had. De aanhef van dat antwoord, is eene uitboezeming van den steller, en verklaring hoe hij het eerste stuk aanziet. Hij noemt hetzelve *zoo onbeschaamd en grof, dat hij het liefst niet nader wenscht te qualificeren*, en noemt zich zelve *een vriend der waarheid en goede trouw*, zoodat, indien dit werkelijk zoo was, men al vrij wat aan die woorden moest hechten; doch wie is het mildst met woorden en verzekeringen van goede trouw? dachten wij, en onderzochten.

En waarin zal nu die onbeschaamdheid en grofheid bestaan?

Het blijkt uit het stuk zelf, als hij zegt: „dat hij zich verwondert hoe men iets, dat in tegenwoordigheid van een talrijk publiek is geschied, in een veel gelezen blad durft plaatsen, en hoe men een ander scherpe woorden durft toevoegen en hard vallen, over een *euvel, waaraan de zaak, die men verdedigt, zelve mank gaat.*"

Wij meenen hierop te mogen aanmerken, dat die aanhef, die van hoogheids gevoel getuigt, aan een weinig wind laboreert, en niets bewijst, en dat men wegens de hoogte, waarop men stond of meende te staan, verkeerd geoordeeld heeft; want wij hebben, na ernstig onderzoek, in het eerste stuk geen enkele onwaarheid gevonden. Men [ziet] toch liefst zoodanige artikels in dagbladen, als [waarover] een talrijk publiek kan oordeelen — juist over zaken, in tegenwoordigheid van een talrijk publiek gebeurd — daardoor zal het oordeel beter zijn.

Voorts houdt die aanhef eene beschuldiging in tegen Kroon, als of die zich aan hetzelfde euvel schuldig gemaakt zoude hebben, als waarvan de schrijver van het eerste stuk Onnes beschuldigde — dat Kroon al die paarden niet toebehoorden, maar dat ze hem grootendeels medegegeven waren om te verkoopen. En daarom zoude Kroon, volgens hem, onwaardig wezen de premie te ontvangen.

Doch wij meenen, dat wanneer men aan een paardenkooper een paard mede geeft voor den overeengekomen prijs, al is die prijs niet betaald, hij eigenaar van dat paard is, om het te kunnen verkoopen. — Dat dus, al ware het, dat aan Kroon de meeste paarden op crediet waren medegegeven, die hij ter markt bragt, hem nog de premie toekwam, omdat hij 27 paarden werkelijk ter verkoop ter markt bragt, voor eene waarde van meer dan vijf duizend gulden, terwijl het, volgens den vriend der waarheid zelf, onbetwistbaar is, dat Onnes niet meer dan acht paarden ter markt had gebragt, die die waarde niet hadden, ofschoon ze stuk voor stuk meer waarde hadden, dan die van Kroon — de overigen, die hij voor de zijnen heeft laten doorgaan, en waardoor hij de premie bekomen heeft, waren van de stallen van onderscheidene eigenaars, door, of voor hem, te Winschoten geleend, hij was er niet mede ter markt gekomen en heeft er ook geen één van mogen verkoopen.

Wij hebben gemeend, dewijl wij ook van waarheid houden, en uit bovengenoemde courant gezien hadden, dat de redactie daarvan meende, het stuk, ter beantwoording van den vriend der waarheid, niet te moeten plaatsen, omdat het publiek nu reeds oordeelen kon, onze aanmerkingen daarom in een ander ook veel gelezen dagblad te doen plaatsen, en de schampere schimpscheuten van den vriend der waarheid over Kroon en deszelfs vermogen, overlatende aan des stellers eigen geweten.

a+b.

Militaire geneeskundige dienst.

In de *geneeskundige Courant* van Zondag den 19 dezer no. 33, wordt, door den gepensionneerden *eersten* officier van gezondheid der 2e klasse (Majoor) W. C. van Leersum, de opmerking gemaakt: „dat het 's Rijks instructie-hospitaal te *Utrecht*, hetwelk reeds van 1822 dagteekende, tot nu toe, van al de Noord-*Nederlandsche* kweekelingen, die aan die inrigting tot officieren van gezondheid, gevormd werden, *nog niet één* hoofd-officier van gezondheid, bij het Nederlandsche leger heeft opgeleverd; terwijl er bij het Belgische leger op dezen oogenblik, *een* Luitenants-Kolonels-rang en *vier* Majoorsrangen bij de Militaire geneeskundige dienst, vervuld worden, door, aan datzelfde *Utrechtsche* rijks instructie-hospitaal (van 1822 tot 1830) hunne opleiding genoten hebbende, Zuid-*Nederlandsche* kweekelingen.

Waaraan is dit verschil toe te schrijven? zouden de *Belgische* heeren Z. Z. Merchie, E. J. Lacoste, B. J. Kenettenorf, A. Gosse en L. I. B. Delhaije inderdaad zoo veel kundiger en verdienstelijker zijn, dan de *Hollandsche* heeren G. W. van der Griip, G. A. F. Guarin-Willemier, F. Stokhuizen, I. I. Sas en P. I. Aldenradé? Of wel ligt zulks aan de *mingunstige* verhouding der Nederlandsche militaire geneeskundige dienst in vergelijking van die der Belgische? Of wel moet men de oorzaak daarvan zoeken in de omstandigheid: dat al *de vreemdelingen*, welke vóór 1830 bij het Nederlandsche leger als officieren van gezondheid dienden, na de revolutie van dat jaar in Hollandsche dienst bleven niet alléén! maar zich ook de beste en de lucratiefste betrekkingen zagen toegedeeld!! zoodat, toen in 1841 ook bij het Noord-Nederlandsche leger ettelijke hoofdofficieren van gezondheid werden aangesteld, er van de twee Luitenants-Kolonels-rangen *een*, en van de vier Majoors-rangen *twee* (dus de helft van het geheele aantal) *door vreemdelingen* werden ingenomen; terwijl nog op dezen oogenblik van de drie Majoors-rangen slechts een derzelve door een *Hollandsch* officier van gezondheid — den heer A. J. Blanken sedert 26 September 1854, na ruim 33jarige officiers-dienst, waarvan ruim 20 jaren in den kapiteins-rang, — wordt bekleed.

De 2 oudste militaire geneeskundige Majoors de HH. Stein en Gobée zijn *Duitschers*, de eerste trad in 1822 in Nederlandsch-Zwitsersche dienst; laatstgenoemde kwam in ons land en werd bij onze militaire geneeskundige dienst aangesteld in den jare 1827!

Uit dit een en ander wordt het, mijns bedunkens duidelijk, dat er voor sommigen der Hollandsche officieren van gezondheid, welke van 1822 als kweekelingen hunne carrièrre begonnen, en waarvan verscheidene reeds in de jaren 1823, 1824, 1825 en 1826 zich tot officieren van gezondheid benoemd zagen, wel nooit het vooruitzigt bestond hoch bestaan zal, om het tot den actieven hoofdofficiers-rang te *kunnen* brengen. Iets! naar mijne wijze van zien, wel geschikt om die menschen aan te sporen de dienst te verlaten, (1) of hunne verkregene ervaring aan *vreemde* gouvernementen aan te hieden; (2) maar in geenen deele het middel, om *kundige* en ervarene artsen aan het Nederlandsche leger te boeijen.

Ik eindig deze mijne beschouwingen met de woorden van den Belgischen Inspecteur-Generaal van de militaire geneeskundige dienst, den heer J. F. Vleminckx; voorkomende in het in den jare 1847 te *Brussel*, bij Tircher, uitgekomen werkje: „*reorganisation du service sanitaire de l'armée Belge*," woorden, welke zeer zeker weêrklank zullen vinden bij den *Baron* Forstner van Dambenoij; evenzeer als bij den man, welke sedert 8 November 1850, aan het hoofd de Nederlandsche militaire geneeskundige dienst bij de landmagt staat.

Ziet hier dezelve:

„Si l'on veut faire une oeuvre vraiment bonne et surtout durable, il faut rendre réelle cette assimilation qu'on déclare être d'une impérieuse justice, réelle par la solde, réelle qualité et le nombre des grades supérieurs, réelle encore par la collation des avantages de toute sorte dont jouissent les officiers du Génie.

„Nous le proclamons sans crainte d'être démenti par les événements: „la loi qui ne fera pas disparaître les inégalités choquantes que nous venons de signaler, sera frappée d'impuissance et de stérilité."

Augustus 1855. —X—

(1) Zoo als dan ook bereids, nu 2 jaren geleden, door van Leersum; en vroeger *door anderen* geschied is.

(2) Dr. van Gheert, thans Collegieal Assessor (Luit.-kolonels! of kolonels? rang) in *Russische* dienst.

Publieke Vermakelijkheden.

Advertentien.

227ste Nederlandsche Staats-Loterij.

4e LIJST. 2e KLASSE.
Uitgekomen hooge prijzen:
No. 18294 *f* 1000.

Prijs-Courant der Effecten.

AMSTERDAM, 22 Augustus 1855.

Nederland.	Pct.	
Ned. W. Schuld.	2 1/2	63 11/16 3/8 3/4
Dito Certificat.	3	76
Dito Dito	4	98 1/2
O. I. Leening.	4	93 1/4
Amort. Syndic.	3 1/2	
Hand.-Maats.	4 1/2	
Belgie.		
Certificaten.	2 1/2	
D° Rothschild.	2 1/2	
Frankrijk.		
Obligatiën	3	
Spanje.		
Nieuwe	1 1/4	18 11/16 3/4 3/4
Dito Buitenl.	3	87 7/8
D° Binnenl. 6/m.	3	81 1/16 1/8 1/16
Bew. Sp. Com.		
Amort. Schuld.		4 3/16
Portugal.		
Londen nieuwe.	3	40 1/8 3/16 1/8
Dito uitgest	4	

Rusland.	Pct.	
Hope 1798/1816	5	108
Dito 1828/1829	5	102 1/2
Cert. 1831/1833	5	85
Dito Dito	4 1/2	89
Dito *Hope*	4	
Dito *Stieglitz*	5	76 3/4
Dito dito 5e Ser.	4	
Dito 1854	5	82 1/4
Inschr. Assig.	6	
Certific. dito.	6	
Polen.		
Obligatien	4	
Oostenrijk.		
Metalliek	5	62 [illegible]
Dito bet. Amst.	5	74 [illegible]
Dito Nation.	5	67 [illegible]
Dito 1847	2 1/2	81 [illegible]
Dito 1851/1852	2 1/2	81 [illegible]

Mexic., te Lond. 3 pct. $20\frac{3}{4}$; dito Onb. $20\frac{3}{4}$; Gren. Lond. Uitg. $6\frac{13}{16}$, $\frac{7}{8}$; Ecuad. $3\frac{1}{4}$, $\frac{5}{16}$.

Londen, Consols $91\frac{1}{4}$, $\frac{3}{8}$; 1 pct. Spanje $18\frac{7}{8}$, $19\frac{1}{8}$; Mex. $21\frac{3}{8}$, $\frac{7}{8}$.

Parijs, 3 pct. Fransche 67.15; 3 pct. binnenl. 80[illegible]

In Binnenl. fondsen was heden weinig handel en vo[illegible] Van Buitenl. effecten blijven Oostenrijksche door aanzienl[ijke] kooporders merkbaar hooger, op het gerugt dat de Minister [van] Finantien alle mogelijke middelen zal aanwenden, om te tr[achten] de coupons weder in zilver te betalen; de overige soor[ten] sluiten allen bij weinig affaire bijna onveranderd, Alleenlijk wa[ren] 5 pCt. Russ. tot hooger prijzen zeer gezocht.

Gedrukt bij [illegible] H. SUSAN, Jr., te 's Gravenhage.